

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلْبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَ لَوْ بَسَفَكَ الْمُهَجَّ وَ خَوْضِ اللَّجَجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی، وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

تطبيق بحث ادبی اقسام ظرف در خبر «على اليد ما أخذت حتى تؤدي»

شناسنامه مطلب	
e-n-41	کد مطلب
نحو/مفعول فيه	موضوع
فقه/قواعد فقهیه	موضوع مرتبط
علمی/ادبیات عربی / نحو/تحقیقی پژوهشی/البهجة المرضیة/مثال و تطبیق	رده
ظرف، طرف لغو، ظرف مستقر، قواعد فقهیه، قاعده علی الید، وجه تسمیه	برچسب
پاورقی‌ها از حجة الاسلام آقای عبدالاحد قراری است.	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نمو

nomov.ir

«علی الید» خبر مقدم و جمله «ما أخذت حتی تؤدّی» مبتدای موخر است. ظرف یا ظرف لغو^۱ است یا ظرف مستقر^۲، فرق ظرف مستقر و ظرف لغو این است که ظرف مستقر آن است که متعلقش محذوف است، یعنی اگر ظرف متعلق بشود به چیزی محذوف، مانند ثابت و کائن و مستقر، به آن می‌گویند ظرف مستقر و ظرف لغو آن است که متعلقش مذکور است نه محذوف^۳.

علی الظاهر «علی الید» ظرف مستقر است، باید ببینیم که متعلقش چیست؟ سه تا احتمال دارد:

۱؛ «ما أخذت الید مستقرّ علی الید»، یعنی مبتدا جلو می‌اندازیم، خبر را عقب، اگر این گونه معنا کنیم، این ضمان را می‌رساند.

۲؛ ممکن است بگوییم متعلق «علی الید» کلمه‌ی «حفظ» است^۴ که جمله این طور می‌شود: «علی الید حفظ ما أخذت» اگر این باشد، این فقط وجوب تکلیفی را می‌رساند.

۳؛ ممکن است بگوییم «علی الید ردّ ما أخذت»، این سومی غلط است. چرا؟ چون تکرار لازم می‌آید^۵.

سومی غلط است، پس امر دایر است بین دو تای اول، مستقر، معنایش ضمان است، ممکن است که متعلقش کلمه‌ی حفظ باشد، حال باید بررسی کنیم که عرف از این دو تا کدام را می‌فهمد؟ ناچاریم که در این مورد به روایات دیگر مراجعه کنیم تا ببینیم که آیا در اینجا استقرار مقدر می‌کنند یا کلمه‌ی حفظ را مقدر می‌کنند؟ هردو با کلمه‌ی «تؤدّی» مناسب است. یعنی کلمه‌ی «حتّی تؤدّی» هم با استقرار می‌سازد و هم با حفظ می‌سازد، یعنی احتمال هردو است، فعلاً تصمیم نگرفتیم، تصمیم را در جلسه آینده می‌گیریم که آیا کلمه‌ی «مستقر» مقدر است یا کلمه‌ی «حفظ»؟

درس سه شنبه آیت الله سبحانی ۹۲/۱۰/۱۷

۱ - در وجه تسمیه گفته‌اند زیرا که تهی از ضمیر بوده و بجای ضمیر ننشسته است.

۲ - در وجه تسمیه گفته‌اند زیرا که در آن ضمیری نهفته می‌باشد و بجای ضمیر ننشسته است.

۳ - و یا اگر محذوف است به قرینه خاص است و متعلق به یکی از افعال غیر عموم.

۴ - با بیان پاورقی بالا از ما، در این صورت ظرف لغو خواهد بود.

۵ - در ادامه خبر آمده «حتّی تؤدّیه».